

IDUNAS	NATURAL & APPLIED SCIENCES JOURNAL	2021 Volume:3 Special Issue, No:1
--------	---------------------------------------	--

Ahşap ve Sağlık İlişkisi

İlker Usta^{1*}

¹ Hacettepe Üniversitesi, Ağaçşileri Endüstri Mühendisliği, 06532 Beytepe, Ankara, Türkiye

Author E-mails

iusta@hacettepe.edu.tr

*Correspondance to: İlker Usta, Hacettepe Üniversitesi, Ağaçşileri Endüstri Mühendisliği, 06532

Beytepe, Ankara, Türkiye

Tel: +90 312 297 68 85

Özet

Ahşap, sürdürülebilir ormancılık faaliyetleriyle özenle yetiştirilen ağaçlardan titizlikle temin edilen kaynağı yenilenebilir tükenmez bir doğal malzeme olup lifli ve gözenekli yapısıyla organik bir malzemedir. İnsanlık tarihi boyunca günlük hayatın olağan akışı içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasında ve gereksinimlerin giderilmesinde, doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına ya da başka malzemelerle birlikte tüm toplumlarda aynı veya benzer şekilde kullanılan çok yönlü ve işlevsel bir malzeme olan ahşap, anatomik yapısı ile kimyasal bileşimi ve fiziksel özellikleri ile mekanik özellikleri dahilinde, medeniyetin gelişip yaygınlaşmasına ve insanlığın ilerlemesine büyük katkı sağlamıştır. Özde sürdürülebilir bir doğal malzeme olarak ihtiva ettiği estetik kurgusuyla doğanın bir yansıması olan ahşap, kendine özgü malzeme özellikleriyle değişik amaçlar için oldukça geniş bir ürün yelpazesine eşya ve araç-gereç ile uygulama tipleneşimiyle farklı çözüm seçenekleri sağlayarak hayatı kolaylaştıran ve yaşam kalitesini arttıran değerli bir nesnedir, iletişim-etkileşim örgüsü uyarınca birbirleriyle iletişim halinde bulunan insanların birbirlerinden etkilenerek benzeşik bir yaşam algısı oluşturmalarında bağdaştırıcı ve pekiştirici rol oynayan önemli bir varlıktır, insanların tutum ve davranışları ile duygu ve düşüncelerini olumlu yönde etkileyen seçkin bir kültürlerarası etkileşim aracıdır. Böyle bakıldığında, şurası açık ki, ahşap; çok yönlülüğü ve işlevselliği itibarıyla bireysel ve toplumsal kullanışlılık potansiyeliyle, doğası gereği sahip olduğu eşsiz mevcudiyetiyle, sıcaklığıyla, çevre dostu dokusuyla, güzelliğiyle, albenisiyle, gündelik yaşamı destekleyen öznelliğiyle, organik yaşam tarzı mantalitesi perspektifinde gerçekleştirilmesi öngörülen düzenlemelere

elverişli içsellığıyle herkesin eşdeğer bir yaklaşımla içtenlikle benimseyip kanıksadığı evrensel bir değerdir. Sonsuzluğa uzanan derinlikli ve kapsamlı kurgusuyla geçmişten günümüze bütün insanlığa yadsınamayacak faydalar sağlayan ahşap, sağlık ve sağlıklı yaşam konularında da insanların kendisinden istifade ettiği bir malzeme olarak öne çıkmıştır. Ahşap, öyle bir varlıktır ki, doğallığıyla ve organik yapısıyla memnuniyeti esas alan sıhhat ve mutluluk odağında hayatı anlamlandırarak ve güzelleştirerek insanların refahını sağlar ve toplumun kalkınmasına katkıda bulunur. İnsanlığın temel gayesinin “hayatı anlamlı hale getirmek” olduğu göz önüne alındığında, ahşabın tamamlayıcı ve bütünleyici misyonuyla insanların her zaman yanı başında durduğu aşikardır. Bu noktada, kendine özgü özellikleriyle hayatımıza sürekli katkılar sağlayan ahşabın, doğallığı ve sürdürülebilirliği ile herkesin mutluluğuna imkan tanıyan biricikliğinin açıkça ortaya koyularak ahşap konusunda farkındalığın oluşturulması ve toplum bilincinin artırılması gerekir. Bu çalışmada, ahşap ve sağlık ilişkisi nedensellik ilişkilendirmesi yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahşap, Doğal ve Organik Malzeme, Kültürlerarası Etkileşim, Sağlık.

Abstract

Wood is an inexhaustible natural material that is meticulously procured from trees that are carefully grown with sustainable forestry activities, and it is an organic material with its fibrous and porous structure. Wood, which is a versatile and functional material that is used in the same or similar way in all societies, directly or indirectly, alone or in combination with other materials, in meeting the needs and requirements that arise in the ordinary course of daily life throughout human history, made a great contribution to the development and spread of civilization and the progress of humanity within the scope of its anatomical structure, chemical composition, physical properties and mechanical properties. In essence, wood, which is a reflection of nature with its aesthetics as a sustainable natural material, is a valuable object that facilitates life and improves the quality of life by providing a wide range of products for different purposes with a wide range of goods and equipment and applications, is an important entity that plays an integrating and reinforcing role in the interaction of people who are in communication with each other creating a similar perception of life by influencing each other in accordance with the communication-interaction pattern, and is a distinguished intercultural interaction tool that positively affects people's attitudes and behaviors, as well as their feelings and thoughts. Looking like this, it is abundantly clear that wood, with its individual and social usefulness potential referring to its versatility and functionality, with its inherently unique presence, with its warmth, with its environmentally friendly texture, with its beauty, with its charm, with its subjectivity that supports daily life, with its inheritress suitable for the regulations envisaged to be realized in the perspective of organic lifestyle mentality, is a universal value that everyone sincerely adopts and takes for granted with an identical approach. Providing undeniable benefits to all humanity from past to present with its deep and comprehensive identity extending to eternity, wood has also come to the fore as a material that people benefit from in health and healthy life issues. Wood is such an entity that it ensures

the welfare of people and contributes to the development of society by making meaning and beautifying life in the focus of health and happiness based on satisfaction with its naturalness and organic structure. Considering that the main purpose of humanity is “to make life meaningful”, it is obvious that wood always stands by people with its complementary and integrative mission. At this point, it is necessary to create awareness about wood and increase public awareness by clearly demonstrating the uniqueness of wood, which makes continuous contributions to our lives with its unique features, which allows everyone to be happy with its naturalness and sustainability. In this study, the relationship between wood and health is tried to be explained by making causality association.

Keywords: Wood, Natural and Organic Material, Intercultural Interaction, Health.

1. GİRİŞ

Esas itibarıyla, insanlık tarihi boyunca, birbiriyle bütünleşik iki kavram olan ahşap ve sağlık, birbiriyle örtüşen ve birbirini pekiştiren bir bütünlükle ele alınması gereken önemli bir konudur.

Ahşap; lignoselülozik bir malzeme olarak ağaçlardan temin edilen doğal ve organik bir malzeme olup kolay işlenebilir lifli ve gözenekli yapısına atfen çok yönlülüğü ve işlevselliği ile dünya kuruldu kurulalı ihtiyaçların karşılanması ve gereksinimlerin giderilmesi mahiyetinde, sayısız amaçlar için, tüm insanlar tarafından yaygın şekilde kullanılagelen önemli bir malzemedir. Buna göre, sürdürülebilir ormancılık faaliyetleriyle yetiştirilen ağaçlardan elde edilen kaynağı yenilenebilir tükenmez bir doğal malzeme olan ahşap, anatomik yapısı ve kimyasal bileşimi ile fiziksel özellikleri ve mekanik özellikleri sayesinde sahip olduğu kendine özgü mevcudiyetiyle medeniyetin gelişip yaygınlaşmasına ve insanlığın ilerlemesine büyük katkılar sağlayan eşsiz bir malzemedir.

Sağlık, insanlığın başlangıcından itibaren her şeyin temelinde yer alan biricik bir olgudur. Öyle ki, bireylerin sağlıklı olması ve sağlıklı bir çevre içinde yaşaması, bireysel ve toplumsal yaşam kalitesinin temel göstergelerinden biri olarak değerlendirilir. Sağlık; genel geçer bir ifadeyle söylenecek olursa, bedensel ve ruhsal yönden bireyin tam bir iyilik durumunda olması demek olup kişisel mahiyette vücudun ve ruhun dünyada huzur ve esenlik içinde oluşunu gösterir. Bu çerçevede, hastalık veya rahatsızlık karşıtı bir konu olan sağlık; sıhhat, afiyet, saadet ve selamet pekiştirmesiyle birey önceliğinde öne çıkan çok boyutlu içselliğe sahip bir kavram olarak kabul edilir. Böyle bakıldığında, sağlık; “esen olma” veya “esenlik içinde bulunma” ilkesiyle, bireysel emniyeti ve mutluluğu bünyesinde barındıran mutlak bir gerçeklik olup rahat ve huzurlu bir hayat yaşamayı sağlamak üzere gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür ve toplumu oluşturan bütün bireyler için her türlü endişe ve tehlikeden uzak olmayı sürekli temin etmeye yönelik çabalar ile iç içedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, doğanın yansıması olan “ahşap” malzeme ile yaşamın özünü oluşturan “sağlık” olgusunun insan(lar)ın refahını merkeze alan bir anlayışta kesiştiği dikkate alındığında, yaşam boyu süren bir birliktelik olan ahşap ve sağlık ilişkisinin bağlamsal unsurlarla ilişkilendirilerek

bütüncül ve derinlemesine bir incelemeyle değerlendirilmesi gereği açıktır. Dolayısıyla, bu yazıda, ihtiyaçların karşılanmasında ve gereksinimlerin giderilmesinde insan(lar)a sonsuz faydalar sağlayan doğal ve organik bir malzeme olan “ahşap” ile bedensel ve ruhsal bakımdan birey(ler)in tam iyilik içerisinde bulunması demek olan “sağlık” arasındaki nedensellik ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu perspektifte, ahşap ve sağlık temasına odaklanmış olan bu makale, Usta (2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019)’nın çalışmaları kapsamında hazırlanmıştır.

2. AHŞAP VE SAĞLIK İLİŞKİSİ

Ahşap, lifli ve gözenekli yapısıyla doğayı hayatın içine taşıyan harikulade bir malzemedir ve kendine özgü doğasıyla ihtiyaçların karşılanması ve gereksinimlerin giderilmesi bağlamında tarih boyunca çok geniş bir yelpazede kullanım alanına sahip olan ender malzemelerden biridir. Ahşabın ihtiyaçlar ve gereksinimler gözetilerek eşya veya araç-gereç ya da uygulama tiplmesiyle kurgulanmasında, yüz binlerce yıldır aynı veya benzer şekilde kullanılmakta olduğunu gösteren sayılamayacak kadar örnek vardır. Bunlardan sadece birkaçının bile neden-sonuç ilişkisine göre açıklanmaya çalışılması için sayfalarca yazı yazılabilir, ahşabın bir olgu veya bir kuram ya da bir konu ile olan olası muhtemel nedensellik ilişkilendirmesi hakkında saatlerce konuşulabilir. Çünkü mahiyeti itibariyle disiplinlerarası bir bakış gerektiren ahşabın çok yönlü ve işlevsel bir malzeme olarak sınırsız çözüm olanaklarıyla birey(ler)e ve toplum(lar)a sağladığı faydaları yadsınamayacak kadar fazladır. Bu açıdan bakıldığında, ahşap ve sağlık ilişkisi, üzerinde durulması gereken müstakil bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanlığın başlangıcıyla birlikte tecrübelerle veyahut bilim ve teknolojiye ilaveten eğitim ve kültürle birlikte sanat ve edebiyat eşliğinde gerçekleşen evrilme sürecinde, açığa çıkarılan veya üretilen bilginin teknolojiye dönüştürülüp topluma aktarılmasıyla gelişen medeniyet çevrimi içinde hem sürdürülebilirliğiyle ve doğallığıyla hem de birbirleriyle iletişim halinde bulunan insanlar arasında kültürlerarası etkileşimi sağlayan içselliğiyle önemli bir malzeme olarak öne çıkan ahşap, ihtiyaçlarını karşılayarak ve gereksinimlerini gidererek hayatın kolaylaşmasına ve yaşam kalitesinin artmasına odaklanmış insan(lar)ın her zaman en büyük yardımcısı olmuştur. Böylece, insanlık tarihinin başlangıcından beri ahşap ile yaşam hiçbir zaman ayrılmayacak şekilde birbirine kenetlenirken, yaşamın özünü oluşturan sağlık ve doğanın yansıması olan ahşap, bireylerin ve toplumun huzur ve mutluluğunu önceleyen sağlıklı yaşam ve kaliteli bir hayat odağında kesişmiştir. Bu noktada, insanların hayat kalitesini bilinçli bir çabayla yükseltmek üzere, ahşapsever yaklaşım ile gerçekleştirilen tasarım ve imalat faaliyetleriyle ortaya konulan envaiçeşit ahşap ürün itibariyle, doğal ve organik bir malzeme olan ahşabın huzur ve refah dolu bir hayat olgusunu geliştiren ve pekiştiren değerli bir varlık hüviyetiyle belirgin şekilde öne çıktığı gün gibi aşikardır. Zira, ihtiyaçlar ve gereksinimler çerçevesinde doğal ve organik bir malzeme olan ahşabı itina ile kullanarak hayatı kolaylaştırmayı ve insanların mutlu olmasını amaçlayan bütüncül bir anlayış olarak ahşapseverlik, doğa ve çevre eşliğinde insanların refahını esas almak suretiyle, hayatın

tamamıyla ilgili evrensel bir bakış açısını içerir ve tüm insanlığın yararına yönelik sonsuz çözümleri bünyesinde barındırır.

Şurası muhakkak ki, sürdürülebilir ormancılık yaklaşımıyla yetiştirilen ağaçlardan elde edilen kaynağı yenilenebilir tükenmez bir doğal malzeme olan ahşap, eşya/araç-gereç/uygulama biçiminde muazzam çeşitlilikte ürün tiplmesiyle tüm insanlık tarihinde çok mühim bir konuma sahiptir. Nitekim, doğası gereği sahip olduğu anatomik yapısı ile kimyasal bileşimi ve fiziksel özellikleri ile mekanik özellikleri çerçevesinde, günlük hayatın olağan akışı içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması ve gereksinimlerin giderilmesi bağlamında, sonsuz ürün seçenekleriyle çeşitli biçimlerde kurgulanıp takdim edilmek suretiyle bireysel ve/veya toplumsal mahiyette farklı amaçlarla değişik şekillerde kullanılabilen ahşap, çok yönlülüğüyle ve işlevselliğiyle bütün insanlığa sayısız faydalar sağladığı için, dünden bugüne ve yarına, tüm insanlığın biricik malzemesidir. Esasen lifli ve gözenekli doğasıyla kolay işlenebilir doğal ve organik bir malzeme olan ahşap, insanların birbirleriyle iletişim kurarak hayat tarzı ve yaşamı anlamlandırma bakımından birbirlerinden etkilenmelerinde seçkin bir kültürlerarası etkileşim aracı hüviyetiyle oldukça önemli bir rol oynarken, bilim ve teknoloji önde gelmek üzere tüm disiplinlerle doğrudan doğruya veya dolaylı bir şekilde bağdaşarak uygarlığın gelişmesine ve yayılmasına büyük katkı sağlamıştır. Bu perspektifte, bireysel ve kitlesel açıdan sağladığı yararlar itibariyle beynelmilel boyutta “önemli bir malzeme ve değerli bir varlık” ifadelendirmesiyle nitelendirilen ahşabın farklılığı ve eşsizliği, kendine özgü özellikleriyle yakından ilişkilidir. Ahşap, geçmişten günümüze devam edegelen sürekliliğiyle, hemen her türlü olguyla ve kuramla öyle ya da böyle bir şekilde bağdaşırken, tüm insanlığa hitap eden geniş ölçekli bir olgu durumundaki sağlıkla ayrılmaz bir bütünlük içinde bulunur. Öyle ki, ahşap, günümüzün önde gelen doğacı ve çevreci yaklaşımı olan organik yaşam felsefesinin temel bileşenlerinden biridir ve hayatın bütünü içerisinde doğallığı gerçekleştirme çabasının temelini oluşturur. Ahşabın derinlikli doğasıyla ve pek çok konuyu kapsayan kullanım çeşitliliğiyle, sağlıklı yaşamı pekiştirdiği açıktır.

İnsanlığın başlangıcından beri yaşam örgüsü dahilinde tek ve yegane ideal olan kesintisiz huzur ve mutluluk, sevgi-saygı-hoşgörü duygusuyla kendi varlığını fark eden birey(ler)in öz farkındalığına erişerek doğanın bütünleştirici gücüyle var olmanın hazzını yaşaması olduğu için, doğayla özdeşim kurmak ve devamında dostluk-kardeşlik-barış haykırmasıyla evrensel değerlerin ışığında herkesi kucaklayarak bütün evrenle özdeşleşmek bitmez tükenmez bir çaba olarak insan(lar)ın özünde vardır. Nihayetinde, günlük yaşamda doğayla iç içe olmak ve doğayı hayatın içine taşımak bunun somut bir göstergesi olarak görülebilir. Hayatı güzelleştiren ve anlamlı hale getiren temel dayanak noktası, hayatın olabildiğince doğayla bezenmesi ve doğayla desteklenmesi olduğuna göre, doğal ve organik içselliğiyle doğanın tipik bir yansıması olan ahşabın hayatın bizzat içinde yer alması, bu açıdan önemli bir husustur. Buradan bakıldığında, doğallığıyla ve organik mevcudiyetiyle ahşabın organik yaşam tarzını sembolize eden varlığının, huzur ve mutluluk ile esenliğin temin edilmesinde ve insan(lar)ın refahının sağlanmasında hatırı sayılır bir katkısı söz konusudur.

Özü itibariyle umumi bir kabul olarak bakıldığında, bir mekandaki veya bir ortamdaki ahşap görsel yoğunluğu ya da ahşap eşya ile araç-gereç ve uygulama miktarı, orası için doğayla olan yakınsaklık

mesafesine işaret eder ve tabii ki doğallığın ne kadar özümsemiş kanıksandığı hakkında bir fikir verir. Buna dair herkesçe bilinen genel geçer bir örnekleme yapılacak olursa; mutfaktaki bazı alet edevatın saplarının/tutamaklarının veya kulplarının ahşap oluşu, bir çok kap kazağın kısmen veya tamamen ahşaptan imal edilmiş oluşu, çalışma üçgeni içerisinde bulunan yemek hazırlama alanında, soğan önde gelmek üzere sebze doğrama ile ekmek kesme ve et-balık-tavuk hazırlama/harmanlama işlemlerinin ahşap kesme tahtası üzerinde yapılıyor oluşu, kapaklarıyla ve çekmeceleriyle mutfak dolaplarının ve ayrıca çoğu kez mutfak tezgahının ahşap [veya ahşap esaslı malzeme(ler)den] yapılmış oluşu, lifli ve gözenekli dokusunun yanı sıra pürüzlü ve harelî/damarlı deseniyle ahşap malzeme yüzeylerinin mutfaklarda çokça yer alışı, öylesine rastgele oluşan tesadüfi bir durum değildir. Ahşap, buradaki kurgusuyla, ağaçlardan temin edilen doğal ve organik bir malzeme olarak, kolay işlenebilir lifli ve gözenekli yapısıyla, sıcak ve çevre dostu oluşuyla, güzelliğiyle ve estetik duruşuyla, mutfağı doğayla bütünleştirirken, sağlıklı yaşamın mutfakla bütünleşmesinde öncü bir görev üstlenmektedir. Benzer şekilde, manavlarda ve marketlerin sebze-meyve reyonlarında meyvelerin ve sebzelerin ahşap kutular/sandıklar/sepetler içerisinde veya ahşap tepsiler üzerinde sergileniyor oluşu, fırınlarda ekmeklerin ve böreklerin, pastanelerde tatlıların ve unlu mamullerin ahşap raflarda veya ahşap yüzeylerde sunuluyor oluşu, kafelerde ve restoranlarda/lokantalarda yiyecek-içecek ve yemeklerin ahşap eşliğinde takdim ediliyor oluşu, her türlü gıda maddesinin tanıtımını içeren üretici veya satıcı broşürleri ile reklamlarının ahşap görsellerle birlikte düzenleniyor oluşu, sağlıklı yaşamı sembolize eden organik yaşam tarzının doğayla ve doğallıkla ilişkilendirilmesinde ahşabın ne denli heybetli olduğunu gözler önüne seren bariz bir husus olarak ortadır. Bu hususiyeti, dünden bugüne intikal eden ve bugünden yarına aktarılacak kararlı bir tutum ve davranış olarak, hayatın bütününe içine alacak biçimde, oldukça farklı alanlarda ve çok değişik boyutlarda nice sayısız örnekle açıklayabiliriz.

Bir yemek hazırlama sürecinde yaygın biçimde kullanılan kesme tablasının ahşap oluşu, onun esasen kesme tahtası olarak adlandırılmasına neden olurken, yemeğe dahil edilmek üzere kesilecek olan şeyin özellikle ahşap tabla üzerinde kesilmesi olağan bir yaklaşım olup hem bünyesinde bakteri barındırmayan ahşabın hijyeni sağlayıcı yönüyle ilişkilendirilir hem de kesme işleminin kaçınılmaz bir sonucu olarak ahşaptan yapılmış kesme tahtası yüzeyinde oluşan kesiklere istinaden ortaya çıkan kırıntıların ahşabın selüloz ihtiva etmesi nedeniyle doğallığı destekleyici boyutuyla değerlendirilir.

Bir hamur açma işleminde hamurun ahşaptan yapılmış oklava veya merdane ile inceltirilerek şekillendirilmesinde, hamur açmanın ve hamur şekillendirme işleminin kolayca yapılması hem lifli ve gözenekli yapısıyla doğal ve organik bir malzeme olan ahşaptan yapılmış oklavaya/merdaneye hamurun yapışmıyor oluşuyla ilgilidir hem de ahşabın öz kütlesi itibariyle düşük yoğunluklu hafif bir malzeme olmasına istinaden el yordamıyla uygulanan kuvvete bağlı olarak oklavanın/merdanenin eksenel yönde hareket ettirilmesinin çok kolay oluşuyla alakalıdır.

Bir unlu mamulün taş fırında pişirilmesinde ahşaptan yapılmış fırıncı küreğinin kullanılması hem lifli ve gözenekli yapısına atfen öz kütlesi düşük bir malzeme olan ahşap küreğe hamurun yapışmamasıyla ve ahşap esaslı küreğin hafif oluşuyla hem de diğer malzemelerle kıyaslandığında öz ısıısının yüksek

olmasına binaen ısıyı soğurma yetkinliğine sahip sıcak bir doğal malzeme olan ahşabın lifli ve gözenekli doğasıyla yeknesak bir dokuya sahip olmayışından ötürü çabuk ısınmıyor oluşuyla ilgili bir durumdur.

Bir içli ekmeğin veya pidenin pişirilmesi akabinde fırından çıkartılarak bir ahşap tabla üzerinde veya ahşaptan imal edilmiş bir tabağa konularak ikram edilmesi hem doğal ve organik içsellikte bir ikramın ahşap yordamıyla yapılmasının tabii bir hadise olarak kabul edilmesiyle hem de içli ekmeğin veya pidenin fırın dışına alınmasını müteakip pişirme sıcaklığının tesiriyle kızgın buhar içeren hamurun oda sıcaklığı ile bağlı nem koşullandırmasına maruz kalarak buharlaşma etkisiyle yüzeyden içeriye doğru kurumaya başlamasıyla yiyeceğin alt tarafında oluşan yoğunlaşmaya bağlı ıslanma ve cıvıma riskinin lifli ve gözenekli yapısıyla ahşap tarafından önlenilebilir oluşuyla ve ahşabın ısıyı soğuran bünyesiyle sıcak haldeki yiyeceğin çabucak soğumasına engel oluşuyla açıklanabilir.

Bir ağız muayenesinde ahşap bir çubuk eşliğinde dilin ağız boşluğunda alt damağa doğru iteklenerek boğazın ve bademciklerin gözle tetkik edilmesi tıbbi bir yaklaşım olup ağız muayene çubuğu veya dil bası çubuğu adlandırılmasıyla tek kullanımlık bir gereç olan bu çubuk yordamıyla ağız muayenesinin yapılması hem dilin epitel dokusunun vücut ısısına yakın bir sıcaklıkta bulunan ahşabın liflerine tutunup gözeneklerine dolarak istem dışı irkilme refleksiyle gerilip boğazın kapatılmasının ahşap sayesinde önlenişle hem de ahşapla bütünleşen dilin parmak kuvvetiyle bası uygulanarak bir miktar dışarıya çıkartılıp ağızın incelenmesinin ahşapla olanaklı hale gelişiyle izah edilebilir.

Bir çubuklu dondurma uygulamasında dondurmanın saplı veya tutamaklı olarak bir ahşap çubukla tedarik edilmesi hem dondurma maddesinin organik bir malzeme olan ahşabın liflerine tutunarak ve gözeneklerine yerleşerek çubuk yüzeyinden kaymamasını temin edişiyle hem de saplı/tutamaklı kısımdan tutularak dondurmanın yenilmesinde yüksek öz ısıısıyla sıcak bir doğal malzeme olan ahşabın parmakları üşütmeşiyle ilişkilendirilebilir.

Bir eğitici araç olarak, 0-6 yaş (0-72 ay) arası okul öncesi dönem önde gelmek üzere, ahşap oyuncak ile çocuğun oynaması hem vücutta biriken statik elektrik yükünün lifli ve gözenekli yapısıyla doğal ve organik bir malzeme olan ahşap tarafından nötrleştirilmesiyle etkisiz hale getirilerek ortadan kaldırılması suretiyle çocukta bir rahatlamanın meydana gelişiyle hem de doğanın tipik bir yansıması durumunda olan ahşabın albeni içeren lifli ve gözenekli estetik dokusuyla çocuğun binbir çeşit güzelliği bünyesinde barındıran doğayı fark etmesine katkı sağlayışıyla değerlendirilebilir.

Bir saç tarama işleminde saçların ahşap tarak veya ahşap fırça ile taranması hem ahşabın lifli ve gözenekli yapısı sayesinde statik elektriğin nötrleştirilerek saçların düz bir şekilde kolaylıkla taranmasını sağlayışıyla hem de ağaçlardan temin edilen doğal ve organik bir malzeme olan ahşap tarağın/fırçanın sapının elle tutulmasına bağlı olarak ahşabın doğallığıyla ve organik içeriğiyle vücutta biriken negatif enerjiyi kendi bünyesine almak suretiyle kişiyi rahatlatışıyla açıklanabilir.

Bir istenmeyen durumun/olayın olma olasılığı karşısında güçlü bir tepki göstermek amacıyla “tahtaya vur” söyleyişle bir elin kulağa götürülüp getirilerek parmakların avuç içine kıvrılıp tersiyle işaret parmağının veya orta parmağın bir tokmak gibi ahşap yüzeyine üç kez vurulması, parmakların yerine sert ve hızlı olmak üzere avuç içiyle vurmanın da örneklendiği evrensel bir davranış tiplemesi olup üçleme

yapılarak ahşabın yüzeyinin örşelenmesi hem doğal ve organik nüvesi itibariyle esasen bir ahşap olan tahtanın öncelerek istenmeyen bir duruma ilişkin ihtimal endişesinin ahşabın lifli ve gözenekli mevcudiyetiyle ortadan kaldırılacağına yönelik inanışın etkisiyle psikolojik bir rahatlamanın gerçekleşiyor oluşuyla hem de avuç içi veya parmaklar yordamıyla ahşapla temasa geçilmesine atfen vücutta biriken mevcut statik enerji yükünün tensel dokunuşla nötrleşmesi ve dolayısıyla negatif enerjinin yok olmasıyla fizyolojik yönden bir rahatlayışın ortaya çıkışıyla betimlenebilir.

Bir bahçe düzenleme ve/veya çiçek yetiştirme faaliyetinde değişik amaçlarla kullanılan farklı el aletlerinin neredeyse tamamına yakınının ahşap saplı olması hem bahçe düzenleme ve/veya çiçek yetiştirme sürecinde halihazırdaki el aletinin aynı elde uzunca bir süre tutulmasına bağlı olarak avuç içinin terlemesi nedeniyle ortaya çıkan eldeki ter ıslaklığının doğal ve organik bir malzeme olan ahşabın lifli ve gözenekli yapısı tarafından mümkün olduğunca emilerek eldeki ıslanma miktarının azaltılması sonucunda mevzubahis bahçe düzenleme ve/veya çiçek yetiştirme aletinin parmaklarla daha iyi kavranarak tutulabiliyor oluşuyla hem ahşaba temas etmenin tabii bir neticesi olarak vücutta biriken statik elektrik yükünün ahşabın lifli ve gözenekli dokusuyla nötrleştirilmesiyle vücuttaki elektriğin boşaltılmasına istinaden gerçekleşen rahatlamayla birlikte yenilenme ve tazelenme hissiyle iç huzura erişilmesinin ahşap vasıtasıyla kendiliğinden meydana gelişiyle hem de mevcut el aletinin toplam ağırlığı kapsamında lifli ve gözenekli doğasıyla yoğunluğu düşük bir doğal malzeme olan ahşabın yekün ağırlığı arttırıcı bir etki yapmayışından ötürü söz konusu aletin ağırlıkça hafif olmasını teminen bahçe düzenleme ve/veya çiçek yetiştirme ile ilgili iş ve işlemlerin bir yorulma ve bıkkınlık olmadan keyifle gerçekleştirilen faaliyetler olarak mutluluğa katkı sağlayışıyla örneklenebilir.

Burada sadece birkaçı kısaca zikredilen örneklere bakıldığında, kendine özgü lifli ve gözenekli doğasıyla doğal ve organik bir malzeme olan ahşabın hayatı kolaylaştıran ve yaşam kalitesini yükselten özellikleriyle insanların huzurlu ve mutlu yaşamasına katkıda bulunduğu apaçık ortadadır. Günlük hayatın olağan akışı içerisinde birbirinden farklı binlerce kullanım alanı bulunan ahşabın, ihtiyaçların karşılanması ve gereksinimlerin giderilmesi mahiyetinde, tarih boyunca sınırsız çözümler sunan içselliliğiyle hayal gücü ve yaratıcılığı kucaklayan alelade gerçekliği göz önüne alındığında, huzur ve mutluluk odağında sağlık ile bütünleşerek organik yaşam tarzını temsil ettiği aşikardır. Nihayetinde ahşap, lifli ve gözenekli mevcudiyetiyle doğayla özdeşim kurmak suretiyle, hayata sıkıca tutunarak yaşıyor olma sevincinin ve sürdürülebilirlik odağında yaşamla bağ kurmanın dışı vurumudur.

Tabii ki bu gerçekliğin ahşabı birey(ler)in huzur ve refahı ile mutluluğunu teminen esenlikle bütünleşik bir olgu olan sağlıklı yaşamı destekleyici ve pekiştirici bir konuma getirdiği ortadadır.

3. SONUÇ

İnsanlığın başlangıcından beri günlük hayatın içinde var olan ahşap, anatomik yapısı ile kimyasal bileşimi ve fiziksel özellikleri ile mekanik özellikleri çerçevesinde sahip olduğu eşsiz doğasıyla ve benzersiz varlığıyla, bireysel ve toplumsal fayda sağlayan niteliğiyle, insanlığın ilerlemesinde ve medeniyetin gelişip yaygınlaşmasında büyük rol oynayan doğal ve organik bir malzeme olup bireylerin ve toplumun esenlik içinde yaşaması gayesiyle huzuru ve mutluluğu merkezine alan sağlık ile mükemmel bir şekilde bütünleşen ve sağlıklı yaşama çabasını destekleyen önemli bir varlıktır. Böyle bakıldığında, günümüzde yaygın şekilde kendini gösteren bir anlayış olan organik yaşam tarzı mantalitesi uyarınca insan(lar)ın doğayla bütünleşmesinde, doğallığıyla ve organik yapısıyla oldukça önemli bir pekiştirici olarak öne çıkan ahşap, lifli ve gözenekli yapısına atfen kendine has doğasıyla hayatın tüm evrelerinde zengin bir ürün çeşitliliğiyle değişik amaçlarla kullanılmaya müsait seçkin bir malzemedir ve yaşamın her alanında kullanılabilirliğiyle bütün insanlık için değerli bir varlıktır.

“Ahşap ve Sağlık İlişkisi” teması dahilinde hazırlanmış olan bu yazı, Hacettepe Üniversitesi Seçmeli Dersler Birimi nezdinde, Prof. Dr. İlker Usta tarafından verilmekte olan “Kültürlerarası Etkileşimde Ahşabın Önemi” dersi kapsamında yapılan ahşap tasvirlerini içermekte olup özgün betimlemelerle pekiştirilmiş kompozisyonlarda bahsi geçen mesleki ve/veya teknik konular hakkında, aşağıdaki kaynaklara ilaveten pek çok değişik kaynaktan ayrıntılı biçimde bilgi temin edilebilir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma, 18-19 Eylül 2020 tarihleri arasında İzmir’de düzenlenen 2. Uluslararası Biyomedikal Mühendisliği’nde Yenilikler Kongresi’nde sunulmuştur. “Ahşap ve Sağlık İlişkisi” konusunda tematik konuşma yapmak üzere, bizi bu kongreye davet eden İzmir Demokrasi Üniversitesi’ne teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne Olarak Kabul Edilip Özümsemesi” (Ahşap Doğaldır)”. *Yapı Dünyası*, 224-225 (2014): 12-25.
2. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Güzeldir)”. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 4/2 (2015): 39-54.
3. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Vazgeçilmez bir Tutkudur)”. *Yapı Dünyası*, 228-229 (2015): 19-32.

4. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşabın Evrenselliği)”. *Selçuk Teknik Dergisi*, UMK Özel Sayısı-1 (2015): 185-212.
5. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşabın Önemi)”. *Orman'dan Endüstriye*, Ağustos-Eylül-Ekim (2015): 15-19.
6. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Kültürü)”. *Yapı Dünyası*, 236-237 (2015): 12-20.
7. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is Good)”. Paper presented at the 46th Annual Meeting of the International Research Group on Wood Protection, Document No: IRG/WP 15-40694, Viña del Mar, Chile, May 10-14, 2015.
8. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is Beautiful and Versatile Material)”. Paper presented at the 27th International Conference Research For Furniture Industry, Ankara, Turkey, September 17-18, 2015.
9. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşapsever Olmak)”. *Yapı Dünyası*, 240-241 (2016): 8-16.
10. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Lifli ve Gözenekli Yapısıyla Ahşap Mükemmeldir)”. *Yapı Dünyası*, 244-245 (2016): 8-16.
11. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Geleceğin Malzemesidir)”. *Yapı Dünyası*, 246-247 (2016): 8-16.
12. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Medeniyettir)”. *Yapı Dünyası*, 248-249 (2016): 15-23.
13. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is Life)”. Paper presented at the 47th Annual Meeting of the International Research Group on Wood Protection, Document No: IRG/WP 16-40719, Lisbon, Portugal, May 15-19, 2016.
14. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood Lover Approach)”. Paper presented at the 47th Annual Meeting of the International Research Group on Wood Protection, Document No: IRG/WP 16-40720, Lisbon, Portugal, May 15-19, 2016.

15. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an Intercultural Interaction Tool, as “A Valuable Object” (Wood is Valuable)”. *Muğla Journal of Science and Technology*, 2/2 (2016): 139-149.
16. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Katıksız Bir Dosttur)”. *Yapı Dünyası*, 250-251 (2017): 17-25.
17. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Sürdürülebilir ve Yenilenebilir Malzemedir)”. *Yapı Dünyası*, 252-253 (2017): 8-14.
18. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap ile Yaratıcılıkta Sınır Yoktur)”. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6/3 (2017): 588-599.
19. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap hemen her şey için Tercih Edilen bir Malzemedir)”. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6/3 (2017): 61-72.
20. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Her Şeydir)”. *Yapı Dünyası*, 260-261 (2017): 9-14.
21. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is a Symbol of Civilization)”. Paper presented at the 48th Annual Meeting of the International Research Group on Wood Protection, Document No: IRG/WP 17–40776, Ghent, Belgium, June 04-08, 2017.
22. Usta, İlker. “Gençlerin Ahşap Hakkındaki Algıları”. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/2 (2017): 568-609.
23. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Soyut ve Somut Etkileyicilik Performansı ile Olağanüstüdür)”. *Yapı Dünyası*, 262-263-264-265 (2018): 9-18.
24. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is the Material of Endless Possibilities)”. Paper presented at the 49th Annual Meeting of the International Research Group on Wood Protection, Document No: IRG/WP 18–40837, Johannesburg, South Africa, April 29 & May 03, 2018.
25. Usta, İlker. “Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşabı Tanımak Gerekir)”. *Yapı Dünyası*, 266-267-268-269 (2018): 8-13.
26. Usta, İlker. “Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (The Discovery of Wood is not Over Yet)”.

- Paper presented at the International Forest Products Congress [ORENKO 2018], Trabzon, Turkey, September 26-29, 2018.
27. Usta, İlker. Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası Etkileşim Aracı Olan Ahşabın “Değerli Bir Nesne” Olarak Kabul Edilip Özümsemesi (Ahşap Organik bir Malzemedir)”. V. Uluslararası Mobilya Kongresi’nde Sunulan Bildiri, Eskişehir, Türkiye, Kasım 01-04, 2018.
 28. Usta, İlker. “Üçüncü Kişi Etkisi Bağlamında “Ahşap Gibisi Var mı?” Söyleminin Değerlendirilmesi”. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7/2 (2018): 898-906.
 29. Usta, İlker. “Ahşap Tasvirleri: Ahşap Herkesindir”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6/2 (2019): 171-178.
 30. Usta, İlker. “Ahşabın İşlenmesi Ve Bir Faydaya Dönüştürülmesi İçin Gerçekleştirilen Özgün Bir Faaliyet Olarak Marangozluk”. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 8/1 (2019): 41-49.
 31. Usta, İlker. “Ahşap Gibisi Var mı?” Söylemi Bağlamında Ahşabın Evrenselliği ve Benzersizliği”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6/5 (2019): 445-463.
 32. Usta, İlker. “Ahşapsever Yaklaşım Temelinde Ahşapseverlik Olgusu”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6/8 (2019): 179-195.
 33. Usta, İlker. “Ahşapseverlik”. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 8/2 (2019): 92-115.
 34. Usta, İlker. “Wood is Present for all Humanity with Its Unique Existence”. *The Eurasia Proceedings of Educational & Social Sciences*, 15 (2019): 114-120.
 35. Usta, İlker. “The Value and Functionality of Wood as a Sustainable and Inexhaustible Renewable Natural Material”. Paper presented at the 29th International Conference Research for Furniture Industry, Ankara, Turkey, September 19-20, 2019.
 36. Usta, İlker. “Kültürlerarası Etkileşimde Ahşabın Önemi”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6/12 (2019): 275-284.
 37. Google. “Culture”. Erişim 28 Nisan, 2017. <https://en.wikipedia.org/wiki/Culture>.
 38. Google. “Intercultural Communication”. Erişim 28 Nisan, 2017. https://en.wikipedia.org/wiki/Intercultural_communication.
 39. Google. “Wood”. Erişim 28 Nisan, 2017. <https://en.wikipedia.org/wiki/Wood>.
 40. Türk Dil Kurumu. “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”. Erişim 21 Şubat, 2020. <https://sozluk.gov.tr>.